

Dosarul nr. 2ra-401/2022
2-20115766-01-2ra-05042022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Ig. Pulbere)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, A. Malii, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Elena Moșneagu, reprezentată de avocatul Elena Buguța, și de Diana Daranuța, reprezentată de avocatul Mariana Arabadji,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Moșneagu împotriva Dianei Daranuța cu privire la încasarea datoriei, și

la acțiunea reconvențională depusă de Diana Daranuța împotriva Elenei Moșneagu cu privire la încasarea sumei, cu titlu de îmbogățire fără justă cauză, împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 20 octombrie 2018, Elena Moșneagu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Dianei Daranuța cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că la 07 aprilie 2017, în REI-1 al SUP a CCCI al INI al IGP, a fost înregistrat procesul penal nr. 20175600051 în baza plângerii depuse de Elena Moșneagu cu privire la tragerea la răspundere penală a Elenei Daranuța.

A menționat că, în plângerea depusă, a indicat că, în perioada 27 februarie 2015 – 31 martie 2015, Diana Daranuța prin abuz de încredere și înșelăciune, sub diverse pretexte, a determinat-o pe Elena Moșneagu să-i împrumute/ transmită suma de 41 540 de Euro.

A relatat că, prin ordonanța procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Maxim Motînga, s-a refuzat în începerea urmăririi penale și clasarea procesului penal, deoarece fapta nu întrunește semnele constitutive ale componenței de infracțiune și anume lipsește latura obiectivă a componenței de infracțiune prevăzută de art. 190 Cod penal.

Reclamanta a indicat că prin decizia din 29 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a casat încheierea din 06 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a admis plângerea depusă de avocatul Elena Buguța în interesele Elenei Moșneagu, în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, s-a anulat ordonanța procurorului din 05 mai 2017, privind

refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal, s-a anulat ordonanța Procurorului adjunct interimar al procurorului șef al PCCOCS, Valeriu Bodean, din 19 iulie 2017 și s-a dispus remiterea materialelor procesului penal pentru înlăturarea lacunelor.

A susținut că la data de 08 iulie 2018, a fost recepționată ordonanța de refuz în începerea urmăririi penale și de clasare a procesului penal, emisă de către Procurorul PCCOCS, Maxim Motînga, care ulterior a fost contestată.

Reclamanta a mai indicat că din motivul refuzurilor repetate ale organului de urmărire penală în baza plângerilor adresate de către ea, se află în imposibilitatea restituirii sumei bănești transmise Dianei Daranuța, prin depunerea unei acțiuni civile în cadrul procesului penal.

A mai invocat că conform ordonanțelor din 05 mai 2017 și din 23 martie 2018, organul de urmărire penală a refuzat pornirea urmăririi penale, constatând prezența unor relații civile, recunoscute de către părâtă.

Astfel, a menționat că suma inițială transmisă de Dianei Daranuța a constituit 41 540 de Euro, iar o parte din datorie a fost stinsă prin compensare, dat fiind faptul că ultima i-a oferit posibilitatea de a procura mai multe obiecte casnice cu reducere în sumă totală de 10 690 de Euro.

A susținut că la momentul adresării în instanță, suma reală ce urmează a fi restituită de părâtă constituie 30 850 de Euro.

Totodată, a subliniat că organul de urmărire penală refuză în pornirea urmăririi penale, ca urmare a explicațiilor date de Diana Daranuța pe marginea plângerii adresate de Elena Moșneagu, aceasta recunoscând existența unei datorii în sumă de 20 000 de Euro.

Reclamanta a susținut că, deși în realitate, Diana Daranuța îi datorează suma de 30 850 de euro, aceasta recunoaște existența unei datorii în sumă de 20 000 de euro, prin urmare reclamanta își poate valorifica prin prisma legii civile doar creanța în mărime de 20 000 de Euro.

Mai mult, a subliniat că a muncit mai bine de 10 ani la munci necalificate agonisind această sumă pentru a procura un spațiu de locuit, însă Diana Daranuța a profitat de credibilitatea și bunătatea sa, deposedând-o de avere, iar la moment suferința reclamantei este și mai mare dat fiind faptul că nu-și poate restabili dreptul încălcat.

De asemenea, a menționat că la data de 06 noiembrie 2017 i-a expediat Dianei Daranuța notificarea nr. 2/118, prin care a solicitat restituirea sumei de 20 000 de euro pe cale amiabilă, însă ultima nu recunoaște datoria.

A solicitat încasarea de la Diana Daranuța în beneficiul său a sumei de 20 000 de euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 03 martie 2019, Diana Daranuța a depus acțiune reconvențională împotriva Elenei Moșneagu cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reconvenționale a indicat că, constatările procurorului din ordonanțele prin care s-a refuzat în pornirea urmăririi penale privind existența relațiilor civile, care urma a fi soluționate în ordine civilă în instanța de judecată, nu pot fi considerate ca probă în constatarea faptului că, Diana Daranuța ar fi împrumutat de la Elena Moșneagu careva sume de bani, deoarece în ordonanța procurorului din 05 mai 2017, se indică că Diana Daranuța a fost victima unei

escrocherii, ce este obiectul unei investigații efectuate de organul de urmărire penală, cauza penală la moment fiind suspendată.

Totodată, Diana Daranuța a susținut că afirmațiile Elenei Moșneagu precum că aceasta i-a împrumutat careva sume de bani sunt false, deoarece aceste declarații au fost făcute sub presiune și fiind indusă în eroare.

A menționat că conform procesului-verbal din 01 martie 2018, Diana Daranuța a declarat că fiind supusă amenințărilor și constrânsă psihologic de Elena Moșneagu, a declarat că a împrumutat de la aceasta suma de 20 000 de euro și că, până a se adresa organului de urmărire penală, Elena Moșneagu a rugat-o să indice suma de 20 000 de euro, asumându-și responsabilitatea și să semneze contractul în acest sens.

A mai indicat că, din motiv că, a refuzat să semneze așa zisul contract, Elena Moșneagu a depus o plângere împotriva ei, ulterior zicându-i că, dacă va declara în fața organului de urmărire penală că, îi datorează suma de 20 000 de euro își va retrage plângerea depusă și nu va avea nici o răspundere financiară.

A susținut că la 06 noiembrie 2017, a primit somația de la Elena Moșneagu și a înțeles că aceasta a înșelat-o din nou și a impus-o să facă declarațiile din 18 aprilie 2017, doar ca să aibă o probă pentru a formula cerere de chemare în judecată.

Diana Daranuța a mai invocat că, la 13 noiembrie 2017, a răspuns somației și a informat-o pe Elena Moșneagu că nu are față de aceasta nici o datorie și că, aceasta din urmă a obținut de fapt prin șantaj și hărțuire suma de 10 700 de euro. În același context a indicat că, faptul obținerii sumei de 10 700 de Euro, a fost recunoscut de către Elena Moșneagu în procesul-verbal de audiere de către OUP al SUP a CCCI a INI al IGP la 07 aprilie 2017.

De altfel, a specificat că suma de 10 700 de euro, constituie o îmbogățire fără just temei și care în conformitate cu prevederile art. 1979 alin. (1) Cod civil urmează a fi restituită.

Diana Daranuța a solicitat încasarea din contul Elenei Moșneagu în beneficiul său a sumei de 10 700 de euro cu titlu de datorie și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-au respins acțiunea înaintată de Elena Moșneagu împotriva Dianei Daranuța cu privire la încasarea datoriei, și acțiunea reconvențională înaintată de Diana Daranuța împotriva Elenei Moșneagu cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată ca fiind neîntemeiate. S-au anulat măsurile asigurătorii aplicate pe bunurile mobile și imobile ce aparțin Dianei Daranuța în limita valorii acțiunii de 20 000 de euro, aplicate prin decizia din 16 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, și măsurile asigurătorii aplicate pe mijloacele financiare de pe conturile Elenei Moșneagu, în limita sumei de 10 700 de Euro, aplicate prin decizia din 26 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 15 iunie 2020, Diana Daranuța a contestat-o cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, în partea prin care a fost respinsă acțiunea reconvențională și pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care acțiunea reconvențională să fie admisă.

Totodată, exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 17 iunie 2020, Elena Moșneagu a declarat apel, solicitând admiterea acestuia, casarea

parțială a hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care acțiunea inițială să fie admisă în modul în care a fost formulată.

Prin decizia din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de Elena Moșneagu și Diana Daranuța. S-a menținut hotărârea din 03 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Moșneagu împotriva Dianei Daranuța cu privire la încasarea datoriei și la acțiunea reconvențională depusă de Diana Daranuța împotriva Elenei Moșneagu cu privire la încasarea sumei, cu titlu de îmbogățire fără justă cauză.

Pentru a decide astfel, Colegiul a notat că, instanța de fond corect a reținut că în cazul în care contractul de împrumut nu a fost încheiat în formă scrisă, însă ulterior împrumutatul își recunoaște, prin declarație scrisă, obligația, contractul respectiv se consideră valabil conform art. 700 alin. (1) Cod civil. Recunoașterea datoriei de către împrumutat, consemnată în explicațiile oferite organului de poliție, procuraturii sau în procesul-verbal al ședinței de judecată, semnat de către împrumutat, confirmă valabilitatea contractului de împrumut, indiferent de suma împrumutului.

În același context, instanța de apel a concluzionat că nu poate fi considerată probă la caz recunoașterea datoriei de către împrumutat, consemnată în explicațiile oferite organului de poliție, procuraturii, dacă, ulterior, s-a confirmat faptul că acestea au fost obținute sub presiune, cu aplicarea violenței (torturii), deoarece admiterea acestora ca probă ar duce nemijlocit la violarea art. 6, par. 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Astfel, din conținutul acțiunii înaintate de Elena Moșneagu, s-a reținut că ultima și-a formulat pretenția de creditor, invocând o relație juridică de împrumut cu Diana Daranuța, care ar fi recunoscută de către aceasta, prin declarațiile făcute în fața organelor de investigație.

La acest capitol, Colegiul a notat că fiind chestionată și audiată suplimentar, Diana Daranuța a infirmat declarațiile date inițial, care au fost consemnate în procesul-verbal de constatare a declarațiilor din 18 aprilie 2017.

Prin urmare, Colegiul a reținut că instanța de fond corect a menționat că, pentru ca declarația făcută în fața organelor de urmărire penală să poate produce efecte juridice, se cere ca afirmația părții să fie făcută în deplină cunoștință de cauză și cu voința de a recunoaște în toată sinceritatea un fapt adevărat și de a procura părții adverse o dovadă.

În acest context, instanța de apel a considerat justă concluzia primei instanțe, potrivit căreia, Elena Moșneagu și Diana Daranuța au fost victime ale unei escrocherii, însă raportul juridic de împrumut, în contextul în care înscrisuri autentice sau derivate ale convențiilor formale nu există la materialele cauzei, trezește mari dubii.

Totodată, Colegiul a remarcat că declarația extrajudiciară, în calitate de probă, trebuie să aibă aceeași putere doveditoare ca și o declarație judiciară, sub rezerva ca ea să fie făcută în deplină cunoștință de cauză.

Ținând cont de faptul că, raportul juridic de împrumut între părțile în litigiu nu a fost probat cu probe pertinente și suficiente, Colegiul a considerat că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzia de a respinge acțiunea Elenei Moșneagu împotriva Dianei Daranuța cu privire la încasarea datoriei.

Totodată, deoarece pretenția de bază privind restituirea datoriei a fost respinsă, Colegiul consideră justă soluția primei instanțe și în partea cererii privind compensarea cheltuielilor de judecată.

Cât privește acțiunea reconvențională înaintată de Diana Daranuța, Colegiul a reținut că aceasta pretinde încasarea de la Elena Moșneagu a sumei de 10 700 de euro, invocând că, aceasta constituie o îmbogățire fără justă cauză, suma respectivă fiind recunoscută de către Elena Moșneagu în procesul-verbal de audiere de către OUP al SUP a CCCI a INI al IGP la 07 aprilie 2017.

Astfel, conform procesului-verbal menționat supra, se constată că, Elena Moșneagu a declarat că Diana Daranuța a ajutat-o să-și procure obiecte de uz casnic, în sumă de 10 690 de euro, beneficiind de reducerea Dianei Daranuța.

Colegiul a notat că dispoziția art. 1979 alin. (1) Cod civil, prevede că, dacă o persoană obține o îmbogățire nejustificată (persoană îmbogățită) care se atribuie la dezavantajul suferit de o altă persoană (persoană dezavantajată), ea este obligată față de persoana dezavantajată să restituie îmbogățirea.

Îmbogățirea nejustificată presupune, de fiecare dată, o majorare a patrimoniului persoanei îmbogățite din contul patrimoniului persoanei dezavantajate.

În corespundere cu prevederile art. 1984 alin. (1), 1985 alin. (1) Cod civil, Colegiul a învederat că îmbogățirea nejustificată poate avea loc prin următoarele modalități: majorarea patrimoniului unei persoane; folosirea bunului altuia; prestarea unui serviciu sau executarea unei lucrări.

Majorarea patrimoniului se poate produce ca rezultat al acțiunilor unei obligații inexistente supraplată, achitată a prețului contractului, achitarea unei sume din greșeală care este urmată fie de transmiterea dreptului de proprietate, fie a dreptului de posesie și/sau de folosire a unui bun, fie transmiterea altui drept patrimonial. Majorarea se poate produce și ca rezultat al economiei realizate nejustificat. Economia reprezintă o majorare a patrimoniului, atunci când persoana dezavantajată trebuia să suporte anumite cheltuieli, însă aceasta nu s-a întâmplat, din considerentul că au fost suportate de o altă persoană, fie că ele nu au fost achitate în general.

Din constatările expuse supra, prin prisma normelor de drept citate, Colegiul a considerat că, instanța de fond just a concluzionat că din probele administrate, nu se constată că Diana Daranuța ar fi avut micșorări de patrimoniu sau a fost într-o oarecare măsură angajată să presteze o obligație față de un terț, ultima nefiind calificată drept persoană dezavantajată, prin urmare aceasta nu poate pretinde de la Elena Moșneagu restituirea sumei de 10 700 de euro, cu titlu de îmbogățire nejustificată.

La 04 februarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Elena Moșneagu, reprezentată de avocatul Elena Buguța, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii de bază cu adoptarea unei noi hotărâri în această parte de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora

le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

La 26 februarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Diana Daranuța, reprezentată de avocatul Mariana Arabadji, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii reconvenționale cu adoptarea unei noi hotărâri în această parte de admitere a acțiunii reconvenționale.

În motivarea recursului s-a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare la examinarea cauzei au încălcat esențial și au aplicat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la adoptarea unei soluții neîntemeiate.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 27 octombrie 2021 și a expedit-o participanților la proces la 24 ianuarie 2022 (f.d. 176, Vol. II), or, la actele cauzei nu se regăsește dovada de recepționare a acesteia de către participanții la proces, astfel, recursurile declarate la data de 04 februarie 2022 și la data de 26 februarie 2022, sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 06 aprilie 2022 instanța de recurs a comunicat intimațiilor recursurile, informând despre necesitatea depunerii referinței, or, până la data examinării cauzei în adresa instanței nu au parvenit careva referințe.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Elena Moșneagu, reprezentată de avocatul Elena Buguța, și de Diana Daranuța, reprezentată de avocatul Mariana Arabadji, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile ca inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele

indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Elena Moșneagu, reprezentată de avocatul Elena Buguța, și de Diana Daranuța, reprezentată de avocatul Mariana Arabadji, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de Elena Moșneagu, reprezentată de avocatul

Elena Buguța, și de Diana Daranuța, reprezentată de avocatul Mariana Arabadji, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Elena Moșneagu, reprezentată de avocatul Elena Buguța, și de Diana Daranuța, reprezentată de avocatul Mariana Arabadji, împotriva deciziei din 27 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat